

**Informácia z 26. zasadnutia
Výboru pre rodovú rovnosť Rady vlády Slovenskej republiky
pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť**

30. septembra 2021, 10.00 h. (online zasadnutie)

Výbor pre rodovú rovnosť zasadal, vzhľadom na nepriaznivú epidemiologickú situáciu v súvislosti s ochorením COVID-19, už po tretíkrát dištančne.

➤ **kontrola uznášaniaschopnosti výboru**

Pri kontrole uznášaniaschopnosti výboru hneď v úvode zasadnutia bola pripojená nadpolovičná väčšina členiek a členov výboru s hlasovacím právom, nakoľko podľa čl. 8 ods. 4 Štatútu Výboru pre rodovú rovnosť je výbor spôsobilý zasadať a uznávať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členiek a členov. Výbor bol počas celého zasadnutia uznášaniaschopný.

26. zasadnutie Výboru pre rodovú rovnosť otvorila a viedla, v zmysle čl. 5 ods. 2 Štatútu Výboru pre rodovú rovnosť, generálna riaditeľka kancelárie ministra pani Daniela Michaličová.

➤ **schválenie návrhu programu zasadnutia**

Po otvorení zasadnutia a kontrole uznášaniaschopnosti výboru sa schvaľoval program 26. zasadnutia výboru.

Generálna riaditeľka kancelárie ministra informovala členky a členov výboru o žiadosti zo strany Štatistického úradu SR ohľadom presunu bodu na začiatok rokovania z dôvodu časovej zaneprázdnenosti generálnej riaditeľky Sekcie sociálnych štatistík a demografie pani Ľudmily Ivančíkovej. Členky a členovia výboru dostali priestor na uplatnenie pripomienok k programu.

Nikto z pripojených účastníčok a účastníkov nemal pripomienky k navrhovanej zmene programu a nikto nenavrhol doplnenie do bodu Rôzne. Program bol jednomyseľne schválený.

Schválený návrh programu:

1. Otvorenie
2. *Mzdový rozdiel medzi ženami a mužmi a možnosti jeho riešenia*
- *Prezentácia ŠÚ SR – rozdiely v indikátore Gender Pay Gap*
3. *Zavádzanie jednotných zásad multidisciplinárneho prístupu v rodinnoprávnej agende (metodika MS SR)*
4. *Závery z konferencie „Návrat do práce po rodičovskej dovolenke: Ako ho zvládnuť a aké sú možnosti podpory?“*
- *Prezentácia spoločnosti TREXIMA*
5. *Zamestnanosť žien vo veku 25 – 49 rokov*
6. *Situácia jednorodičovských rodín (Jeden rodič, n.o.)*
7. *Informácia o stave tvorby Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násillia na ženách na roky 2022 – 2027 (MPSVR SR)*
8. *Informácia o poskytnutí dotácie z rozpočtovej rezervy predsedu vlády SR v oblasti pomoci obetiam domáceho násillia a ich deťom na rok 2021*
9. *Informácia k Výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2021 na poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR*
10. *Rôzne*

Členky a členovia výboru boli oboznámení so skutočnosťou, že všetky body programu majú informatívny charakter. Podkladové materiály k bodom 3, 8 a 9 schváleného programu zasadnutia boli vopred elektronicky zaslané členkám a členom výboru.

➤ **Mzdový rozdiel medzi ženami a mužmi a možnosti jeho riešenia
- Prezentácia ŠÚ SR – rozdiely v indikátore Gender Pay Gap**

Bod č. 2 prezentovala generálna riaditeľka Sekcie sociálnych štatistík a demografie pani Ľudmila Ivančíková.

Prítomných informovala o “Rozdieloch v odmeňovaní žien a mužov – porovnanie údajov”. V SR sú v danej oblasti používané zdroje údajov: Štatistický úrad SR, EUROSTAT (GPG) a Informačný systém o cene práce (ISCP). Gender Pay Gap (GPG) predstavuje kľúčový indikátor rozdielov v zárobkoch mužov a žien v EÚ; je definovaný ako rozdiel medzi priemernými hrubými hodinovými zárobkami mužov a žien vyjadrený ako percento priemerného hrubého hodinového zárobku mužov; vypočítava sa pre podniky s 10 a viac zamestnancami za národné hospodárstva (s výnimkou pôdohospodárstva a verejnej správy) členských štátov; od roku 2006 je indikátor v EÚ založený na metodike zisťovania o štruktúre miezd zamestnancov (ŠMZ = SES). Vyššia hodnota GPG v porovnaní s údajmi ŠÚ SR a ISCP je dôsledkom stanoveného prahu spravodajských jednotiek pri výpočte GPG – najväčšie rozdiely generujú veľké firmy v súkromnom sektore s väčším počtom zamestnancov na rôznych pozíciách, zatiaľ čo rozptyl miezd v malých firmách s malým počtom zamestnancov a v organizáciách vo verejnej správe zmierňuje celkovú hodnotu za SR.

Zdôraznila že rodový mzdový rozdiel závisí od použitia súboru spravodajských jednotiek, t. j. či je východiskom priemerná ročná alebo priemerná mesačná mzda a či je rozdiel v jednotkách, t. j. v hodinovej mzde alebo mesačnej mzde.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula aj diskusia.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ **Zavádzanie jednotných zásad multidisciplinárneho prístupu v rodinnoprávnej agende (metodika MS SR)**

Bod č. 3 uviedla pani Zuzana Vašeková, poradkyňa ministerky spravodlivosti pre rodinnoprávnu agendu.

Prítomných informovala, že uvedená metodika predstavuje výstup pracovnej skupiny, ktorá bola zriadená v roku 2018 k vypracovaniu tohto návrhu metodiky a jej následného pilotného overovania na 12 pilotných súdoch. Metodika je momentálne vo fáze konceptu.

K predloženej metodike bol dňa 27.09.2021 realizovaný okrúhly stôl so zástupcami Výboru pre rodovú rovnosť, ktorí daný dokument v auguste pripomienkovali nakoľko metodika dostatočne nereflektuje na prípady domáceho násillia. Ďalej zdôraznila, že metodika je interný riadiaci akt MS SR voči súdom, ktorý predstavuje súbor odporúčaní pre sudcov a súdy, a ktorý sa bude priebežne aktualizovať. Následnú finálnu verziu budú overovať pilotné súdy a až po zapracovaní prípadných pripomienok bude postúpený ostatným súdom. K 30.09.2021 ministerstvo očakáva ešte pripomienky od pilotných sudcov a vyšších súdnych pracovníkov.

Uvedená metodika má principiálne a primárne riešiť prípady, kde nie je indikované domáce násillie/násillie na ženách a deťoch.

V rámci okrúhleho stola, kde boli pripomienky výboru predstavené ako zásadné, vznikla predbežná dohoda, že bude vytvorená ďalšia metodika (Participačné práva detí), ktorá bude pre

prípady, kde bude indikované domáce násilie/násilie na ženách a deťoch, a bude braný ohľad na najlepšie záujmy dieťaťa.

Samozrejme metodika bude jasne definovať prípady, kedy je nevhodné metodiku použiť. Rozlišovanie bude prebiehať ďalšími podmienkami a dotazníkmi. Sudcovia budú edukovaní v danej problematike.

Informáciu doplnila pani Oľga Pietruchová (MS SR, Odbor ľudských práv), že plánujú, v rámci projektu z nórskeho finančného mechanizmu zameraného na zlepšenie práv obetí a ochrany obetí trestných činov s dôrazom na domáce násilie v súdnoprávnej agende, vytvoriť akoby doplnkovú metodiku, počnúc identifikáciou násillia. V priebehu cca 2 týždňov plánujú zvolať pracovné stretnutie aj za účasti intervenčných centier a akreditovaných subjektov v oblasti pomoci obetiam domáceho násillia.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula aj diskusia.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ **Záver z konferencie „Návrat do práce po rodičovskej dovolenke: Ako ho zvládnuť a aké sú možnosti podpory?“**

- **Prezentácia spoločnosti TREXIMA**

Bod č. 4 uviedol pán Jakub Žabka, koordinátor medzinárodných projektov a projektu Female spoločnosti TREXIMA.

Informoval o medzinárodnom projekte zameranom na výmenu osvečených postupov a tvorbu inovatívnych riešení v oblasti poradenstva a vzdelávania dospelých, finálne podporeného z programu Erasmus+. Ide o hľadanie možností na uľahčenie návratu rodičov do práce po rodičovskej dovolenke. Projekt bol realizovaný v spolupráci s piatimi krajinami (Holandsko, Francúzsko, Nórsko, Maďarsko, Slovensko) v období od 09/2018 do 08/2021. Ide o ciele vzdelávanie rodičov, kariérne poradenstvá. Výstupmi projektu sú: Štúdia o možnostiach podpory zamestnateľnosti rodičov, Poradensko-vzdelávací obsah a E-learning platforma.

Záver/odporúčania:

- podpora flexibilných pracovných úväzkov, delených pracovných miest, zavádzania tzv. „returnship“ programov, ale aj podpory práce z domu;
- väčšia flexibilita pri poberaní rodičovského príspevku, napr. umožnením poberania vyššieho finančného príspevku po kratšiu dobu;
- sprehľadnenie a zjednodušenie systému výpočtu príspevkov tak, aby bol zrozumiteľný pre všetky cieľové skupiny;
- zavádzanie opatrení, ktoré budú motivovať čoraz viac otcov ísť na materskú/otcovskú dovolenku;
- poradenské, vzdelávacie a mentoringové programy zvyšujúce sebavedomie rodičov, ktorí sa vracajú do práce po dlhšej pracovnej pauze;
- systematická podpora rodinného podnikania;
- zvýšenie dostupnosti predškolských zariadení.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ Zamestnanosť žien vo veku 25 - 49 rokov

Bod č. 5 uviedla pani Zuzana Brixová, riaditeľka odboru rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Informovala, že zaradenie tohto bodu do programu vyplýva aj z komunikácie s Európskou komisiou v oblasti plnenia tematickej základnej podmienky pre programové obdobie na roky 2021 - 2027 v oblasti rodovej rovnosti. Cieľom je hľadanie možnosti zamestnanosti žien vo veku 25 – 49 rokov, nakoľko miera zamestnanosti týchto žien, ktoré majú deti vo veku 0 - 6 rokov je nižšia ako 40 %. Pri mužoch v rovnakej vekovej kategórii a v tej istej fáze rodičovstva je miera zamestnanosti vyššia ako 80 %. Čím poukázala na priepastný rozdiel.

Zároveň predstavila pána Radana Šafaříka, riaditeľa odboru rovnosti žien a mužov Úradu vlády Českej republiky, ktorý bol prizvaný, aby informoval o uvedenej situácii v Čechách a pre inšpiráciu prezentoval skúsenosti a využívané možnosti.

Prezentoval na tému “Potieranie rozdielu v odmeňovaní žien a mužov v ČR”:

Informoval prítomných, že potieranie genderových nerovností v odmeňovaní je dlhodobou prioritou vlády ČR (nekontroverzná téma) a je jednou z kľúčových priorít novej Stratégii rovnosti žien a mužov na roky 2021 – 2030. V súčasnosti predstavuje ČR v porovnaní s EÚ jeden z najvyšších rozdielov v priemerných mzdách žien a mužov.

Česko, ako členská krajina EÚ, rovnako zbiera údaje o indikátore Gender Pay Gap (GPG), ktorý od roku 2011 (22,5) kontinuálne klesá a v roku 2019 predstavoval hodnotu 18,9. V roku 2020 dokonca klesol až na 16,6 na čo mala vplyv aj pandémia COVID-19, t. j. predovšetkým valorizácia plátov vo verejnom sektore, najmä v oblasti zdravotníctva (keďže ide o výrazne feminizovaný obor /zdravotné sestry/ ako aj rôzne odmeny za enormné nasadenie a nadčasy).

V súčasnosti vláda ČR realizuje podporné aktivity.

- **Projekt 22 % k rovnosti**; systémový projekt Ministerstva práce a sociálnych vecí ČR Zavádza do firiem a štátnej správy švajčiarsky analytický nástroj Logib; Školenia Inšpektorátov práce; Platová a mzdová on-line kalkulačka; On-line poradňa; Analýzy, štúdie a osvetové aktivity.
- **Podpora projektov z fondov EÚ (OP Zamestnanosť)**; zamerané na úroveň zamestnávateľov:
Aktuálne programové obdobie (OP Zamestnanosť): Podpora genderových auditov vo firmách/štátnej správe; Podpora projektov zameraných na flexibilitu, diverzitu, management rodičovskej dovolenky a pod.
Nové programové obdobie (OP Zamestnanosť Plus): Podpora genderových auditov s dôrazom na audit odmeňovania (Logib) – predpokladaná alokácia 500 mil. CZK (cca 20 mil. EUR); Podpora diverzity a flexibility – predpokladaná alokácia 500 mil. CZK (cca 20 mil. EUR).
- **Stratégia rovnosti žien a mužov na roky 2021 – 2030**; strategický cieľ v kapitole Práca a starostlivosť: *Zníženie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov*
Aktivity: Podpora genderovo nestereotypných študijných odborov (vzdelávanie kariérnych poradcov na ZŠ a SŠ); Motivácia dievčat k štúdiu STEM oborov /prírodné vedy (Science), techniky (Technology) a technológie (Engineering) a matematika (Mathematics)/; Osvetová kampaň o vplyve rodových stereotypov na voľbu povolania; Akčný plan na znižovanie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov; Školenia o mzdovej diskriminácii na Justičnej akadémii a Inšpektorátoch práce; Pri valorizácii plátov vo verejnom sektore zvažovať dopady na rodovú rovnosť.
- **Dostupnosť služieb starostlivosti o deti do 3 rokov**
Detské skupiny – kľúčové (cez 15 000 miest), vznik prostredníctvom financovania z OP Zamestnanosť; Od 10/2021 zabezpečené štátne financovanie (novela zákona o detských skupinách); Zriaďovanie nových detských skupín v rámci ESF a Národného plánu obnovy ČR

- **Priority CZ PRES 2022 (2. polovica 2022)**

Témy: Prevencia domáceho a sexuálneho násillia; Ekonomické postavenie žien v dobe obnovy; Podpora návrhu smernice o transparentnosti v odmeňovaní (návrh smernice EP a Rady, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny mužov a žien za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania)

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula aj diskusia.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ **Situácia jednorodičovských rodín**

Bod č. 6 uviedla pani Zuzana Brixová, riaditeľka odboru rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Prítomných informovala, že na Slovensku žije približne 200-tis. detí v domácnosti s jedným rodičom. Osamelými rodičmi sú vo veľkej väčšine ženy. A zároveň ženy samoživiteľky sú v najväčšej možnej miere ohrozené chudobou.

Zároveň predstavila pani Evu Markovú zakladateľku neziskovej organizácie Jeden rodič. Cieľom organizácie je podporovať jednorodičovské rodiny a zlepšenie života osamelým rodičom a ich deťom prostredníctvom reálnej pomoci a zlepšenie podmienok v sociálnom systéme Slovenska.

Prítomným prezentovala aktivity organizácie a podporné špecializované poradenstvo (psychologické, sociálne, kariérne, humanitárna a potravinová pomoc, právna pomoc, riešenie exekúcií a pod.). Informovala o realizácii pilotného projektu práce so 16-timi jednorodičovskými rodinami, kde im bude poskytnutá komplexná pomoc počas 12-tich mesiacov za spolupráce s komerčnými spoločnosťami. Ďalej pripravili program "Základy jednorodičovstva", kde budú vzdelávať rodičov ohľadom svojich práv a povinností.

Upozornila na nedostatočné systémové opatrenia v spoločnosti na pomoc jednorodičovským rodinám. Za problematické považuje, že v súčasnej legislatíve nie je zadefinovaný pojem jednorodič/jednorodičovská domácnosť, aby mohli byť následne realizované aj adresné systémové opatrenia.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ **Informácia o stave tvorby Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násillia na ženách na roky 2022 - 2027**

Bod č. 7 uviedla pani Zuzana Brixová, riaditeľka odboru rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí.

Informovala o postupe prípravy a tvorby Národného akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násillia na ženách na roky 2022 - 2027 (ďalej len „Akčný plán“). Materiál je zatiaľ živý dokument, ktorý je dostupný na google drive pre všetky členky a členov výboru.

V súčasnosti sa zapracovávajú všetky podnety a pripomienky k materiálu a dokument sa spracováva do potrebnej formy podľa Metodiky inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií (uznesenie vlády SR č. 197/2017) ako aj v zmysle Metodiky na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády.

Keďže predošlý materiál bol zameraný na časové obdobie 2014 – 2019, tak nový Akčný plán vychádza zo súčasného stavu, t. j. časové obdobie 2020 a 1. polrok 2021. Taktiež uvádza

štatistiky z Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky za uvedené obdobie, t .j informácie o priestupkoch a trestných činoch v oblasti domáceho násillia. Rovnako sa venuje aj dopadom protipandemických opatrení v súvislosti s COVID-19, infekčným ochorením, vyvolaným koronavírusom SARS-CoV-2, na ženy zažívajúce násillie a ich deti.

Zároveň vyslovujem poďakovanie Koordinačno-metodickému centru pre prevenciu násillia na ženách (KMC) za sprístupnenie materiálov a dokumentov, ktoré zapracovávame do Akčného plánu. V súčasnosti sa hľadajú možnosti spolupráce s rezortmi a ďalšími orgánmi štátnej a verejnej správy pri realizácii konkrétnych aktivít a opatrení.

Aktualizovaný strategický dokument bude v mesiaci október opäť sprístupnený členkám a členom výboru na pripomienkovanie a následne bude postúpený na ďalší legislatívny proces.

Taktiež sa uvažuje aj o možnosti požiadania o ďalší odklad plnenia uvedenej úlohy aj z dôvodu, že navrhovaná Partnerská dohoda o poskytovaní príspevku z európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2021 – 2027 zatiaľ nie je schválená.

Ďalej doplnila informáciu, že odbor rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí navrhol doplniť do Legislatívneho plánu vlády na rok 2022 aj Návrh zákona o systémovom financovaní služieb krízovej intervencie, s cieľom zabezpečenia udržateľnosti špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti prostredníctvom vytvorenia a zabezpečenia ich systémového financovania.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ **Informácia o poskytnutí dotácie z rozpočtovej rezervy predsedu vlády SR v oblasti pomoci obetiam domáceho násillia a ich deťom na rok 2021 (stav čerpania k 31.8.2021)**

Bod č. 8 uviedla pani Daniela Michaličová generálna riaditeľka kancelárie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny.

Informovala, že na podnet ministra práce, sociálnych vecí a rodiny, pána Milana Krajniaka, pán premiér Eduard Heger v apríli 2021 uvoľnil z rezervy predsedu vlády SR tri milióny eur pre subjekty poskytujúce pomoc obetiam domáceho násillia a ich deťom. Termín možného požiadania o dotáciu bol 11. jún 2021.

Celkovo bolo na Úrad vlády SR k 31. augustu 2021 doručených 42 žiadostí v požadovanej celkovej sume 1 578 859,29 eur. Oprávnených žiadateľov bolo 37 v celkovej výške pridelených finančných prostriedkov 1 415 931,20 eur, z toho 27 zmlúv už bolo vyplatených v sume 1 028 170, 15 eur.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ **Informácia k Výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2021 na poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR.**

Bod č. 9 uviedla pani Oľga Pietruchová z odboru ľudských práv Ministerstva spravodlivosti SR.

V úvode infomovala, že sa jedná o dotáciu pre akreditované subjekty podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Žiadosti o poskytnutie dotácie bolo možné predkladať od 8. marca 2021 (deň vyhlásenia výzvy) do 10. mája 2021.

Objem predpokladaných disponibilných finančných prostriedkov na účely tejto výzvy bol 250 000 EUR, pričom najnižšia možná výška jednej žiadosti o poskytnutie dotácie a najnižšia výška poskytnutej dotácie je 5000 eur a najvyššia možná výška jednej žiadosti o poskytnutie dotácie, a maximálna výška poskytnutej dotácie je 50 000 eur.

Dotáciu možno poskytnúť iba žiadateľovi, ktorému v čase podania žiadosti o dotáciu bola právoplatným rozhodnutím udelená akreditácia MS SR podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Celkovo bolo podporených 12 žiadateľov v celkovej sume 253 793,00 eur.

Výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2022, na poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti SR, plánujeme vyhlásiť v priebehu októbra 2021, pričom objem predpokladaných disponibilných finančných prostriedkov na účely tejto výzvy bude 250 000 EUR.

Ďalej uviedla doplňujúcu informáciu, že na základe zmeny zákona o obetiach a zavedenie tzv. intervenčných centier, na ktoré je momentálne zverejnená výzva (<https://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Pomoc-obetiam/Pre-subjekty-poskytujuce-pomoc/intervencne-centrum.aspx>), aby sa prihlasovali akreditované subjekty, ktoré pomáhajú obetiam domáceho násillia, tak MS SR bude od počiatku roka 2022 systémovo financovať tieto intervenčné centrá, plus ostatné akreditované subjekty, ktoré o takúto dotáciu požiadajú. Alokované zdroje na intervenčné centrá predstavujú cca 1,6 mil. eur a ďalších cca 450 tisíc eur na akreditované subjekty.

V rámci uvedeného bodu sa rozvinula aj diskusia.

Členky a členovia výboru boli oboznámení s uvedenou informáciou.

➤ **Rôzne**

Zo strany členov a členiek výboru neboli doplnené návrhy do programu zasadnutia.

Na záver zasadnutia generálna riaditeľka kancelárie ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR pani Daniela Michaličová poďakovala prítomným za ich hodnotné podnety a príspevky a otvorenú diskusiu a uzavrela zasadnutie výboru.

Schválila, dňa 7. októbra 2021

Ing. Daniela Michaličová v. r.
generálna riaditeľka kancelárie ministra
predsedajúca zasadnutiu Výboru pre rodovú rovnosť